

НОВІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ОНКОЛОГІЇ ПРИ РЕФОРМУВАННІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

О. М. Сидоренко, О. О. Голобородько

Запорізький державний медичний університет

Викладання онкології в умовах реформування вищої медичної освіти потребує застосування сучасних прогресивних підходів, які допоможуть студентам краще засвоїти нові знання та навички.

У реальній медичній праці часто зустрічаються нестандартні ситуації, які доводиться розв'язувати, застосовуючи творчі здібності до пошуку нестандартних успішних рішень.

Для більш ефективної підготовки та становлення майбутніх лікарів на кафедрі онкології та онкохірургії ЗДМУ в останні роки застосовуються:

- інтерактивні лекції;
- трансляції виконання хірургічних втручань з приводу злоякісних пухлин у режимі «on-line» у навчальні кімнати;
- комп'ютеризація навчального процесу;

– проблемно-орієнтоване навчання за програмою «Темпус».

Проблемно-орієнтоване навчання є педагогічною стратегією, яка допомагає повноцінному опануванню знанням з глибоким, активним, стійким засвоєнням матеріалу реальних життєвих ситуацій при максимальному застосуванні доказово-обґрунтованих світових інформаційних ресурсів.

Завдяки новим підходам викладання зростає мотивація студентів до навчання, формуються навички самостійного здобуття знань і пошуку шляхів вирішення проблем діагностики та лікування онкологічних пацієнтів, набуття навичок командної праці з колегами.

На наш погляд, поєднання нових підходів навчання з традиціями вітчизняної освіти сприяє покращенню результатів підготовки майбутніх лікарів.

УДК 378.147:616.8]-057.875-054.6

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ МЕТОДУ «CASE-STUDY» ПРИ ВИВЧЕННІ НЕРВОВИХ ХВОРОБ СТУДЕНТАМИ З АНГЛОМОВНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ

М. В. Сікорська, І. В. Візір

Запорізький державний медичний університет

THE USE OF ELEMENTS OF «CASE-STUDY» IN THE STUDY OF NERVOUS DISEASES FOR STUDENTS WITH ENGLISH LEARNING

M. V. Sikorska, I. V. Vizir

Zaporozhye State Medical University

Під час вивчення нервових хвороб студентами з англomовною формою навчання, на етапі самостійної курації, виникають певні труднощі – неможливість безпосереднього спілкування з хворим, а іноді відсутність пацієнтів в клініці по темі, що розглядається. Вирішити ці питання дозволяє метод "case-study" з використанням віртуальних пацієнтів. Метод дозволяє студентам у формі дискусії висунути гіпотези діагнозів, провести диференціальну діагностику, визначити тактику лікування і обстеження пацієнтів.

Students with English-language education that study nervous disease at the stage of self-curation encounter some difficulties. The main difficulties are impossibility of direct communication with the patient and sometimes the lack of patients in the clinic on the subject matter. Solution to this problem is a case study using virtual patients. The method allows students to form discussions to make predictions of diagnosis and conduct differential diagnostics, to define the tactics of treatment and examination of patients.

Вступ. Методику проблемно-орієнтованого навчання, в системі вищої освіти, було розроблено з метою відповідати вимогам сучасного ринку праці і науково-технічного прогресу для вирішення нагальних проблем суспільства у підготовці професійних кадрів [1, 5], в тому числі лікарів. Метод стимулює вивчення фундаментальних наук з точки зору клініциста [4]. Проблемно-орієнтоване навчання спрямоване на повноцінне опанування знаннями з глибоким, стійким засвоєнням матеріалу із застосуванням віртуальних пацієнтів.

Напрямок можна вважати перспективним особливо при викладанні нервових хвороб студентам з англomовною формою навчання. По-перше, тому що в останній час виникає проблема з курацією хворих, бо пацієнти усвідомлюють свої права і іноді відмовляються від безпосередньої участі у навчальному процесі в якості об'єктів курації; по-друге

– переваження клініки великою кількістю студентів; по-друге – іноземні студенти не володіють мовою в достатньому обсязі для спілкування з хворими; четверте – не завжди в клініці знаходяться хворі по темі, що розглядається на практичному занятті. Тому, використання віртуальних пацієнтів дозволяє набути навички самостійного здобуття знань, пошуку способів розв'язування проблем.

Крім того, проблемно-орієнтоване навчання з застосуванням елементів методу "case-study" дає можливість повноцінного оволодіння проблемою з активним освоєнням матеріалу реальних життєвих ситуацій при максимальному використанні доказово-обґрунтованих світових інформаційних ресурсів [3].

Основна частина. Класичне практичне заняття на кафедрі нервових хвороб складається з трьох етапів. Перший етап – це контроль вихідного рівня знань студентів,

що включає усне опитування, рішення тестових завдань. Другий – основний етап – це курація хворих в клініці, в тому числі самостійна курація з подальшим визначення топічного та клінічного діагнозу, складання плану обстеження та лікування хворих. Саме на цьому етапі, при відсутності хворих по темі, викладач пропонує студентам заздалегідь заготовлений клінічний випадок. Студенти знайомляться зі скаргами хворого, анамнезом хвороби, даними неврологічного обстеження. Модель конкретної ситуації розробляється на основі реальної історії хвороби і відображає той комплекс знань і практичних навичок, які студенти мають отримати. Викладач є ведучим, генерує питання, фіксує відповіді, здійснює підтримку дискусії, є посередником у цій співпраці.

У методі "case-study" є можливість до емоційного викладу матеріалу. Він сприяє розвитку у студента самостійного мислення, уміння вислуховувати інших і враховувати альтернативну точку зору, а також аргументовано висловлювати свою.

Наприклад, під час розгляду бічного аміотрофічного склерозу викладач пропонує до розгляду реальну історію хвороби. Спочатку аналізують скарги, анамнез, дані неврологічного обстеження. Після чого у вигляді дискусії студенти висовують гіпотези попереднього діагнозу. Спочатку вони вирішують, що має місце захворювання спинного мозку. Потім у вигляді дискусії проводять диференціальну діагностику з інсультом, мієлітом, сирингомієлією та спинальною формою розсіяного склерозу (захворювання, що вивчалися на попередніх практичних заняттях). Студенти пропонують алгоритм обстеження хворого. Після чого викладач представляє дані МРТ-обстеження спинного мозку, дані електроміографії, люмбальної пункції, загального аналізу крові. Студенти аналізують отримані результати додаткових методів обстеження та встановлюють остаточний діагноз після чого складається план лікування хворого.

Відомо, що в реальному житті не існує однозначно правильних рішень. Суть методу "case-study" полягає в тому, що кожен студент пропонує варіанти, виходячи із знань, які у нього в наявності, практичного досвіду та інтуїції. Найголовніша умова проблемно-орієнтованого навчання є активна співпраця студентів з метою різнобічного вивчення проблеми та прийняття колективних рішень [2]. Студенти активно обговорюють питання діагностики, приходять до спільної думки стосовно діагнозу, а потім і лікування конкретного хворого. Метод дає можливість переносити акцент навчання не на оволодіння готовими знаннями, а на їх вироблення, на спільну співпрацю студента і викладача. Кожен студент є рівноправним серед інших студентів і викладачем в процесі обговорення проблеми.

Результати застосування елементів методу "case-study" на практичних заняття дозволяє здобути студентам

не тільки теоретичні знання, але й навички професійної діяльності. Позитивними рисами застосування даного методу можна вважати і той фат, що англомовним студентам легше спілкуватися між собою та викладачами, вони відчують себе більш вільними ніж під час спілкування з хворими, коли викладач виступає в ролі перекладача.

На практичному занятті кейс-метод виступає специфічним практичним методом організації навчального процесу, методом дискусії з погляду стимулювання і мотивації навчального процесу. Він включає в себе моделювання, проблемний метод, системний аналіз, методи опису, класифікації, ігрові моменти. Крім того, студенти отримують навички роботи в команді, уміння формулювати питання, аргументувати відповіді.

Висновки. Метод "case-study" – особливий педагогічний ресурс, що передбачає пошук відповіді на проблемні питання. Впровадження в практичні заняття для англомовних студентів елементів методу "case-study" дозволяє студентам засвоювати матеріал через розуміння реальних клінічних випадків і сприяє розвитку свідомого, мотиваційного підходу до вивчення нервових хвороб, до формування навичок самоконтролю та самоорганізації, підвищує рівень свідомого ставлення до придбання знань і умінь майбутнього лікаря.

Література

1. Ананьева Е.С., Быкова В.А. Использование методов проблемного обучения в ходе изучения дисциплины «Неврология» // «Личность, семья и общество: вопросы педагогики и психологии»: Сборник статей по материалам XVII международной научно-практической конференции – 2014. – С. 96–99.
2. Искренко Э.В., Полтоп Г.А. Проблемно-ориентированное обучение: особенности метода преподавания в Великобритании (на примере St.George university of London) Greet Britain // Научные ведомости Белгородского государственного университета. Выпуск 8(50), том 10/2008. – С. 76–79.
3. Нуртазин С.Т., Базарбаева Ж.Н., Есимсинтова З.Б., Ермекбаева Д.К. Инновационный метод проблемно-ориентированного обучения. Журнал «Успехи современного естествознания» №5, 2013. – С. 112–114.
4. Раушан Досмагамбетова. Проблемно-ориентированное обучение: опыт внедрения в медицинском образовании Казахстана // Федеральный специализированный журнал «Кто есть кто в медицине» – №7 (71) – 2014. – С. 84–85.
5. Bedard D., Lison C., Dalle D. et.al. Problem-based and Project-based Learning in Engineering and Medicine Determinants of Students Engagement and Peristance Interdisciplinary Journal of Problem-based Learning, 6 (2) Available at [http:// dx.doi. org/10.7771/1541-5015.1355](http://dx.doi.org/10.7771/1541-5015.1355)